

9. Tóth Imre

püspökurad. erdőmérnök, Püspöknádasd (Baranya vm.).

Szeretnék rövid lenni, ezért csak néhány gondolatot ragadok ki a sok közül, és azokat igyekszem megvilágítani, ahogy én látom az élet hétköznapjain.

„A vad iránti gyűlölet szinte jellemző tünet népünk életében.“

Talán erős a „gyűlölet“ szó! Csak nekünk vadászoknak tűnik gyűlöletnek az a mozgató erő, amely legtöbbször nem más, mint a minden emberrel veleszületett önzés, néha pedig az ösztönös zsákmányolási vágy.

Mindezeket féken kell tartani az emberi társadalom törvényeinek. A zsákmányolási vágyat le kell vezetni a vadászattal, túlkapásait megnyirbálni egy egészségesebb vadászati törvénnyel, kemény közigazgatással.

Az önzést is ki lehet egyensúlyozni igazságosan a vadkárok megtérítésével.

Vadkárok! Itt álljunk meg egy kicsit! Központi szakértő!? Mekkora igazgatás kellene ehhez!?

A kárt itt vidéken is meg tudják állapítani! Itt is értenek a kárbecsléshez. A jégkárral párhuzamba állítani a vadkárt nem egészséges dolog, bár az okozat csaknem azonos. Miért? Mert a jégkárt szenvedő csak a saját kárát érzi, és látja, hogy más nem húz hasznot az ő verejtékes, nehéz munkájából. Ha biztosított volt a terménye, akkor csak a biztosítótársaságtól követelheti a kötvény feltételeinek megfelelő kártérítést, ha nem biztosított, akkor legfeljebb adókedvezményt kérhet, méltányos bérlet esetén legfeljebb bérleszállítást. A jégkárt az emberek általában Isten büntetésének tekintik.

Vadkár esetén egészen más a helyzet! Itt azt gondolja a károsult, hogy az ő tengerijén, burgonyáján húzik a szomszéd drága vadja! Övé a kár és illetéktelenül a szomszédé a haszon.

Ez a tény egészen más lelki rúgók megmozgatója, mint az előző!

A kárbecslések már jobban párhuzamba állíthatók a vad- és jégkár esetében, bár itt is lényeges különbségek vannak.

Jól tudjuk, hogy egy jégkár mennyire más, ha közvetlenül a jégverés után nézzük meg a károsult területet, vagy 1—2 hét múlva, amikor a biztosító intézet szakértője kijön.

Így van ez a vadkár esetében is! Ami ma borzalmas képet nyújt, az egy hét elmúltával már egészen másként hat, sokkal enyhébb a kép, és befolyásolja a szakértők bírálatát is!

Tehát a kárt a tény bekövetkezése után mihamarabb meg kell állapítani, ez a károsult érdeke! Nekünk magyar erdészeknek és

vadászoknak pedig a károsult érdekeit is meg kell védenünk, éppen a vadászat jövőjének az érdekében!

Jégverés évente egyszer, legfeljebb kétszer fordul elő, míg egy erdő közt levő tengeriföldet naponta érheti vadkár.

A központi szakértők légiója tehát cikázhatna az egész ország területén, hogy a kárfelvételeket elvégezhesse.

Meg lehet a vadkárt állapítani egyszer egy összegben a termés betakarítása előtt — mondja az ellenvélemény!

Ez nem helyes, mert alkalmat ad mindenféle ellenőrizhetetlen visszaélésekre! Pl. a birka, marha, házidisznó, kecske, ló okozta károkat, de hanyagságból, vagy tervszerű rosszindulatból okozott károkat is a vad számlájára lehet elkönyvelni, mert a nyomok már nem világítják meg a valódi tényállást.

Igenis, minden kártétel esetén legyen jelen a birtokos erdőtisztje és segítsen, orvosoljon ott, ahol lehet, saját szemeivel lássa a dolgokat, ne csak papíron olvassa és ne csak fizesse a nehéz pénzeket.

Ez nemcsak a vadásztulajdonos birtokos érdeke, hanem az egész magyar vadászaté, amelyért lelkesedik és mindent elkövet minden igaz erdész-vadász!

A mező- és erdőgazdaságok közti állandó súrlódás nem a vadkárok és kárbecslések következménye, hanem csupán hatalmi kérdések a mozgatói. Itt is legyünk igazságosak és fegyelmezettek. „Mindenki maradjon a saját szemétdombján“.

Az apróvad kártételei csak akkor keltenek helyenkint elkecseregést, ha túlkapások történtek a vadtenyésztés körül.

A fogoly kártételéről vajmi keveset hallottam és tapasztaltam. A fácán is nem annyira az érett termés elfogyasztásával okoz kárt, hanem a vetések kikaparásával, a pótlások elpusztításával, tehát a kultúra gátlásával.

A nyulak kártételével mindig és mindenütt számolnunk kell, még gyengébb telek esetében is! Egyedüli védekezési mód a bekerítés! Hófúvások idején természetesen utána kell nézni, hogy hol hordta be a hó a kerítést és ki kell azt lapátolni az éjszakák követő reggelen. Az esetleg behatolt nyulakat kutyával ártalmatlanná tehetjük. Törpe gyümölcsöst nem lehet újságpapírral megvédeni, mert a nyulak lerágják a koronát.

Ezeket a károkat a mezei pockok is előidézik, ezekből is sok könyvelődik el a nyulak terhére.

Hibák vannak elemi és középiskolai oktatási rendszerünkben is, mert bizony vajmi keveset hallanak a tanulók a vadról. Itt is lehetne hathatósan segíteni a vadászat ügyein.

A tanulmány 9—12. oldalán említett esetek szélsőségek! Nem kételkedem a leírtak tényében, de azok alapján egy egész kart vádolni nem mernék.

Most térjünk rá a szakoktatás kérdéseire! Boncolgassunk ugyanabban a sorrendben, amint azt a tanulmány írója tette.

Ma is van idő és alkalom, hogy a hallgatók megtanulják azt, ami az életben az elinduláshoz alapot ad a képezés szintjének megfelelően.

Az oklevél nem jelenti azt, hogy az egyén szakmája sokoldalú ágazatainak mindegyikében különlegesen képzett. Az iskola mindenesetre megadja az alapot, hogy az életben bármilyen munkaterületre is sodródjon a kezdő, legyen megfelelő szakintelligenciája. Ezt pedig feltétlenül megkapja minden erdőmérnök.

Természetesen, aki az életben földméréshez, vasútépítéshez, út-, hid-, vízépítéshez, középítéshez vagy fűrésztelpehez sodródott, annak a tulajdonképpeni diplomáján és az annak megszerzésével eltöltött 4—5 éven kívül vajmi kevés köze marad az erdőhöz.

Specialistákat az élet nevel, nem az iskola! Az orvos is első sorban az általános orvosi oklevelet szerzi meg, és csak azután lesz szakorvos.

Ez a megoldás sokkal egészségesebb lenne a kritizált karra nézve is!

Az erdőmérnöki tudományok természetes fejlődés következményei. Az általános erdészeti és műszaki képezés nem választható el egymástól. Azonban nem zárja ki a jövő fejlődés útját, sőt alapot ad a specializálódáshoz, amint azt az élet szükségessége megköveteli.

Örökös véleménykülönbségekre vezetne a kar kettéosztása, nem is beszélve a hatalmi súrlódásokról.

Az erdőtenyésztéseket most is az erdőgondnokok végzik, és távol áll lelkiviláguk az anyagiasságtól és haszon hajhászásától.

Hogy kinek mennyi az ideje, az mindig a körülményektől függ. Ha egy erdőmérnöknek annyit sóznak a nyakába, hogy nem tudja elvégezni, akkor ott maradnak el a dolgok, ahol a legkevésbé látszik. Ezen is a munkaadók megértése segíthetne.

A vadászati vonatkozású továbbképzést szépen ki lehetne építeni a tavaszi agancsbemutatók idején és az ezekkel kapcsolatban tartandó előadásokon, vándorgyűléseken.

Természetesen, akkor a munkaadó tegye lehetővé, hogy tisztje vagy erdészeti személyzetének néhány tagja ott legyen.

Most térjünk rá a szakiskolai képezésre! „Természetes azonban, hogy ez az iskola sem nevel kizárólag vadászokat, hiszen nem ez a főcélja“ — mondja *Csekonics gróf*.

Milyen szerencse, hogy így áll a dolog! A vadállomány legértékesebb része az erdőhöz kötött életet él! Hogyan tudná tehát a tisztán vadászati vonatkozásban képzett szakember összeegyeztetni az erdészeti és vadászat, sőt mezőgazdaság érdekeit, ha csak egyoldalú lenne!

Pedig higgye el a tanulmány írója, hogy a legfontosabb dolog a jövő szempontjából a szerteágazó erdészeti, vadászati és mezőgazdasági érdekek egyensúlybahozása.

A harmadik fokozat a vadőr, vadászcseléd. Itt is szükségesnek tartanám az erdészeti és mezőgazdasági ismeretek nyújtását legalább megfelelő nagy vonásokban. A vadásznak valamit ahhoz is kell érteni, ami közvetlen környezetében van, ne csak egyoldalúan a vadat lássa.

Egy nagyobb erdőgazdaság vadászatának a fejlődését biztosítottabbnak látnám az alerdész-személyzet szaporításával, mint az erkölcsei szempontból valószínűleg kisebb súlyú vadőri személyzet beiktatásával.

A vadőr szerepét és létjogosultságát inkább mezőgazdasági területeken látom megokoltnak, ahol a vadászati ügyekkel egyidőben a birtok őrzését is ellátja.

10. Dr. Pápa Miklós

székesfővárosi tisztviselő, Budapest.

„...most itt ülünk a kandalló előtt s úgy képzeljük, hogy itt ül velünk az ország vadásztársadalmának jórésze is: az erdő-tisztek és azok tanárai, a vadászattal hivatalból foglalkozó miniszteriális urak, a vadászati tudósítók, erdészek és vadőrök, valamint természetesen a területtulajdonosok és bérlők is. S miközben a kandalló izzó zsarátnokát nézzük, beszélgetünk, vitatkozunk, bírálgatunk és néha bizony kemény szavakat is mondunk.“

Engedje meg Csekonics gróf, hogy még valaki odaüljön a kandalló mellé és hivatalosan bár, de hozzászóljon ehhez a szép tanulmányhoz, mert mondanivalója van. Bár nincs a fent felsorolt meghívottak között, mégis felszólal, mert a tanulmány tárgyilagosságra törekvése megérdemli, hogy az összes érdekeltek komoly figyelemre méltassák.

Ezért az erdők-mezők-hegyek rajongója, a magyar föld szerelmes vándora, a *névtelen turista* is szót kér:

Őszintén és meggyőződéssel mondhatom, hogy a tanulmányt — noha sem vadász, sem erdész nem vagyok — rendkívüli érdeklődéssel olvastam végig. Nagy ügyszeretet árad a sorokból, és különösen megkapott az őszinte nyíltság, amely keményen rámutat a hibákra, bár tudja, hogy az sokaknak nem fog tetszeni. Úgy éreztem magam, mint amikor kimenekülve a nagyváros poros-füstös